

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai

2018-11-04 Nr. *11.6E/27-947*

Į 2018-11-14 Nr. SR-4805

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą, teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad siekiama Mokslo ir studijų institucijų lėšų skirstymą nustatyti pagal šaltinius. Visgi, pastebėtina, kad Mokslo ir studijų įstatymo 74 str. 1 d. 3 p. nurodomos lėšos taip pat laikytinos valstybės biudžeto lėšomis ir iš dalies dubliuotų 74 str. 1 d. 1 p.
2. Vertinant siūlomas Mokslo ir studijų įstatymo 74 str. 2 d. nuostatas, abejotinas valstybės pinigų fondų lėšų naudojimas baziniam finansavimui ir valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti. Aiškinamajame rašte siūlomas reguliavimas šiuo aspektu nėra pagrįstas.
3. Mokslo ir studijų įstatymo 74 str. 2 d. 4 p. nuostatos, įvertinant 82 str. 3 d. ir 83 str. 3 d. 3 p. pakeitimus, neaišku, ar apima stipendijoms skiriamą finansavimą, ar tik kitą Mokslo ir studijų įstatymo 82 str. numatytą paramą studentams. Juo labiau, kad Mokslo ir studijų įstatymo 82 str. 2 d. nėra keičiama, o ir ji, ir 82 str. 3 d. aiškiai kalba apie valstybės biudžeto lėšų naudojimą socialinėms ir skatinamosioms stipendijoms.
Tuo pačiu atkreiptinas dėmesys, kad aiškinamajame rašte nepagrįstas, o projekto nuostatose neapibrėžtas Mokslo ir studijų įstatymo 74 str. 2 d. 5 p. nuostatų turinys. Lieka neaišku, kokiam tikslui, kieno ir kokioms reikmėms bus skiriamos valstybės biudžeto lėšos vadovaujantis šiuo punktu.
4. Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomos Mokslo ir studijų įstatymo 74 str. 4 d. nuostatos nenuoseklios ir prieštaraujančios pačios sau. Nors kalbama apie visas tradicines religines bendruomenes ar bendrijas, išskiriamas tik katalikų tikybos mokytojų rengimas, taip susiaurinant nuostatų taikymo galimumą ir priimtinumą kitų tradicinių religinių bendruomenių ar bendrijų atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, kad toks vienos religinės bendruomenės ar bendrijos išskyrimas įstatyme ir kitų eliminavimas gali neatitikti Konstitucijos 43 str. nuostatų, būtinas siūlomo reguliavimo pagrindimas aiškinamajame rašte.
5. Mokslo ir studijų įstatymo 74 str. 5 d. vartojamos formuluotės „kitoms institucijoms“, „rengiantiems... ar padedantiems rengti specialistus“ pernelyg abstrakčios. Lieka neapibrėžta, apie kokias švietimo rūšis kalbama šiose nuostatose, bei, ar tai neišeina iš Mokslo ir studijų įstatymo reguliavimo ribų.
6. Įvertinant Mokslo ir studijų įstatymo 77 str. 17 d. nuostatas, aukštosios mokyklos gali būti nesuinteresuotos į valstybės finansuojamas vietas perkelti už studijas mokančius studentus, o 77 str. 6 d. nuostatos gali būti pagrindu piktnaudžiavimui.

100 Atkurtai
Lietuvai

7. Turėtų būti įvertintas ir Konstitucinio Teismo 2018 m. birželio 19 d. nutarimo Nr. KT14-N9/2018 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 26 dalies (2018 m. sausio 13 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ turinys. Konstitucinis Teismas šiame nutarime aiškiai pasisakė, kad nustatant reguliavimą, susijusį su aukštųjų mokyklų veiklos vertinimu, ar šį reguliavimą keičiant, turėtų būti užtikrinama aukštųjų mokyklų galimybė pasirengti jam. Atsižvelgiant į tai, kriterijai ir reguliavimas, kuriuo remiantis būtų atliekamas aukštųjų mokyklų vertinimas, turėtų būti aukštosios mokyklos žinomas iš anksto, o terminai turėtų būti pakankami šių reikalavimų įgyvendinimui. Įvertinant šiuos aspektus, Teisingumo ministerijos nuomone, negalėtų būti vertinami aukštųjų mokyklų veiklos laikotarpiai iki pakeitimų įsigaliojimo, o pereinamuoju laikotarpiu, reikalingu aukštosios mokykloms prisitaikyti prie naujų reikalavimų, turėtų būti užtikrinamas tinkamas ir pakankamas aukštųjų mokyklų finansavimas baigiamosiomis įstatymo projekto nuostatomis. Įstatymo projekto 9 str. 1 ir 5 d. to neužtikrina. Atkreiptinas dėmesys, kad Mokslo ir studijų įstatymo 9 str. numatytų sutarčių sudarymas nėra privalomas, o siūlomose Mokslo ir studijų įstatymo 83¹ str. 1 d. nuostatose minimas rezultatų vertinimas lieka neapibrėžtas ir neaiškus – lieka neaišku, kas ir kokia tvarka vertintų šiuos rezultatus ir kokią įtaką jie turėtų skiriamam finansavimui valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti.

8. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamas lėšų studijoms skyrimo mechanizmas, jis (kaip galintis pažeisti jau studijuojančių asmenų teisėtus lūkesčius) neturėtų būti taikomas šiuo metu studijuojančių asmenų atžvilgiu, todėl įstatymo projekto 9 str. 2 d. nuostatos, apimančios tik Mokslo ir studijų įstatymo 77 str. 6 d. pakeitimų netaikymą, nėra pakankamos ir turėtų būti plečiamos.

9. Įstatymo projekto 6 str. įsigaliojimą atidedant iki 2021 m. sausio 1 d., lieka neaišku, kaip būtų skiriamos lėšos studentams skatinti.

10. Papildomai atkreipiame dėmesį į poreikį keisti Mokslo ir studijų įstatymą, jame, įvertinus Konstitucinio Teismo doktriną, aiškiai reglamentuojant aukštųjų mokyklų statutų tvirtinimo, keitimo, aukštųjų mokyklų reorganizavimo procedūrinius klausimus ir Vyriausybės bei Seimo, kaip savininko teises įgyvendinančių ir aukštųjų mokyklų tinklą formuojančių institucijų, įgaliojimus.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Švietimo ir mokslo ministerijai

I 2018-11-14 Nr. SR-4805

DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PAKETIMO PROJEKTO

100 Atkurtai
Lietuvai

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), teikiame savo nuomonę.

Įstatymo projekto 2 straipsnyje siūlomoje keisti Mokslo ir studijų įstatymo 74 straipsnio 2 dalyje įrašytas naujas terminas „strateginės investicijos“, kurį siūlome apibrėžti Mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnyje „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ arba šio termino atsisakyti.

Atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekto 2 straipsnyje siūloma 74 straipsnio 4 dalies nuostata turi atitikti Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje 10 straipsnio 4 dalies nuostatą, kad Lietuvos Respublika, skirdama subsidijas **valstybinėms** aukštesniosioms ir aukštosioms mokykloms (įskaitant universitetus), skiria jas ir toms, kurios rengia katalikų tikybos mokytojus, taip pat valstybinėms aukštosioms mokykloms, kuriose yra įsikūrę katalikų teologijos fakultetai, religijos studijų centrai ir katedros. Prašytume pagrįsti būtinybę nevalstybinėms aukštosioms mokykloms skirti valstybės biudžeto lėšas katalikų tikybos mokytojams rengti.

Mūsų nuomone, Mokslo ir studijų įstatymo 77 straipsnio 6 dalies pakeitime siūloma **nustatyti didžiausia leistina atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų dalis pagal studijų krypčių grupes arba mokslo ir meno sritis 30 proc.** nuo priėmimo metais tam tikroje studijų krypčių grupėje arba mokslo ar meno srityje nustatyto valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiaus yra per didelė. Kartu manytume, kad turėtų būti įvardyta, kokiems tikslams atsilaisvinusios lėšos galėtų būti naudojamos. Be to, neaišku, kaip būtų vykdoma Mokslo ir studijų įstatymo 77 straipsnio 17 dalies nuostata (perkelti į atsilaisvinusias valstybės finansuojamas studijų vietas valstybės nefinansuojamose studijų vietose studijuojančius asmenis).

Šiuo metu pagal Norminių studijų krypties arba studijų programų grupės studijų kainų apskaičiavimo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų studijų kainai valstybės

ŠMAI del Mir 5 įstat

finansuojamose vietose apmokėti skyrimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo įgyvendinimo“, studentams skatinti valstybė skiria 3,1 BSI (117,8 euro) metams. Įstatymo projekto 6 straipsnyje siūlomoje keisti Mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad švietimo ir mokslo ministras patvirtins vienam studentui tenkančių valstybės biudžeto lėšų skatinamosioms stipendijoms dydį. Iš pateiktos medžiagos neaišku, kiek numatoma skirti lėšų valstybės finansuojamoje vietoje studijuojančių studentų skatinamosioms stipendijoms, ar skiriamų lėšų vienam studentui dydis bus tvirtinamas kasmet, ar reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.

Taip pat siūlome plačiau atskleisti kaip siūlomas studijų tvarkos finansavimo pakeitimas prisidės prie studijų kokybės gerinimo.

R-10162

SHES, SMFJ
2018-12-05

LIETUVOS UNIVERSITETŲ REKTORIŲ KONFERENCIJA

Lithuanian Universities Rector's Conference

2018 11 28 Nr. 2687

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai
Lietuvos Respublikos Seimo švietimo ir mokslo reikalų komitetui

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos universitetų rektorių konferencija (toliau – *Konferencija*) susipažinusi su Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos inicijuojamu Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu ir vadovaudamasi Konferencijos 2018 m. rugsėjo mėn. 28 d. posėdžio metu išdėstytomis nuostatomis, nutarė: siūlomam Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu (toliau – *MSĮ pakeitimo projektas*), kuriame reglamentuojamas ir detalizuojamas aukštųjų mokyklų finansavimas, įdiegus finansavimo pagal sutartis su aukštosiomis mokyklomis modelį, ir jį apsvarsčiusi Konferencijos posėdyje, įvykusiame 2018 m. rugsėjo mėn. 28 d., pritarė jam dalinai.

Konferencija sutinka, kad projektu iškelti uždaviniai:

- konkurenciją dėl kiekvieno studento transformuoti į sutelktas pastangas dėl studijų kokybės, sumažinant pavienio studento įtaką studijų finansavimui iš valstybės biudžeto;
- sukurti finansines paskatas valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos kokybei gerinti, finansavimą susiejant su jų veiklos rezultatais (įgyvendinant sutartis bei siekiant nacionalinių aukštojo mokslo plėtros tikslų);
- užtikrinti lankstesnį studentų skatinimo finansavimą iš valstybės biudžeto yra tikslingi ir savalaikiai bei dalinai pritaria pagrindiniams teikiamo *MSĮ pakeitimo projekto* principams ir teikia toliau išdėstytas pastabas.

Konferencija atkreipia projekto rengėjų dėmesį į tai, kad šis *MSĮ pakeitimo projektas* palieka neapibrėžtą finansinę situaciją nevalstybinėms aukštosioms mokykloms. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad lėšos skiriamos visų aukštųjų mokyklų pažangai skatinti, tačiau įstatymo projekte detalizuojamas sutarčių modelis tik su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis. Jeigu išlieka galimybė nevalstybinėms aukštosioms mokykloms gauti lėšas, siūloma numatyti sutarčių modelį su jomis, išdėstant kokiais pagrindais ir kokius įsipareigojimus įvykdžius gali būti skiriamos lėšos nevalstybinėms aukštosioms mokykloms. Konferencija siūlo papildyti įstatymo projektą ir numatyti, kad Sutartys būti sudaromos ir su nevalstybinėmis mokslo ir studijų institucijomis.

LURK mano, kad prieš priimant šį įstatymą reikėtų parengti Sutarčių su valstybinėmis ir nevalstybinėmis aukštosiomis mokyklomis projektus bei didžiausio leistino atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiaus apskaičiavimo tvarką ir papildomai aptarti šiuos dokumentų projektus su Konferencija. Konferencija taip pat atkreipia dėmesį, kad planuojamus naujus finansavimo ir skatinimo instrumentus reikėtų derinti su ja.

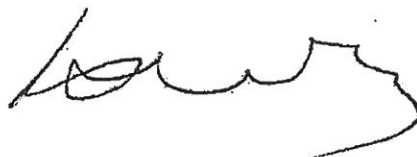
Kitos pastabos surašytos į lentelę.

2 straipsnis (74 straipsnio pakeitimas)	74 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad valstybės biudžeto lėšos kurios numatytos mokslo ir studijų institucijoms gali būti skiriamos ir „ <i>kitoms institucijoms</i> “, kartu su universitetais rengiantiems mokslininkus ar padedantiems rengti specialistus“. Įstatyme nėra aptarta kokios institucijos patektų į šią „kitų institucijų“ kategoriją, kuri prilyginama Mokslo ir studijų institucijoms. Nepatikslinus sąvokos paliekama rizika, kad į mokslo ir studijų lėšų skyrimą gali kandidatuoti bet kokia institucija. Siūloma patikslinti sąvoką arba panaikinti „kitų institucijų“ galimybę.
3 straipsnis (75 straipsnio pakeitimas)	Siūloma papildyti 1 dalį <i>Valstybinės mokslo ir studijų institucijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos skiriamos</i> : 4 punktu: doktorantūros studijoms finansuoti.
4 straipsnis (76 straipsnio panaikinimas)	76 straipsnio 1 punkto 2 dalyje buvo nuoroda, kad geriausiai studijuojantiems valstybės nefinancuojamos studijų vietose sudaroma galimybė sumokėti studijų kainai kompensuoti 79 straipsnyje nustatyta tvarka. Tokia galimybė galėjo pasinaudoti ir nevalstybinių aukštųjų mokyklų studentai. Siūlome patikslinti, kad panaikinus 76 straipsnį ir nekeičiant 79 straipsnio formuluočių būtų išaiškinta ar tokia galimybė yra paliekama nevalstybinių aukštųjų mokyklų studentams.
5 straipsnis (77 straipsnio 4 dalies pakeitimas)	Neturint informacijos apie įgyvendinimo tvarką, neaiškus valstybės finansuojamų studijų vietų kvotų paskirstymo modelis tarp studijų kryptių ir aukštųjų mokyklų bei neaptarta kaip nustatomi valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikiai, kaip vertinami įsidarbinamumo rodikliai. Siūloma redakcija: „4. Atitinkamais metais priimamų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų studentams skiriamo valstybės finansavimo ir preliminarus valstybės finansuojamų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymą pagal studijų programas (menų studijų – ir pagal studijų programas arba specializacijas, pedagogų rengimo – pagal studijų programas arba jų grupes) ir aukštąsias mokyklas iki kiekvienų metų kovo 1 dienos nustato švietimo ir mokslo ministras, atsižvelgdamas į kitų ministerijų pagal pavestas valdymo sritis siūlymus dėl valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikių, įvertinus valstybės finansines galimybes bei atsižvelgiant į absolventų, baigusią studijų programą aukštojoje mokykloje, nedarbo rodiklius.“
5 straipsnis (77 straipsnio 6 dalies pakeitimas)	Studentų, studijuojančių konkrečioje studijų programoje skaičiai gali ženkliai skirtis lyginant populiarias studijų programas su mažiau populiariomis. Finansavimo mažinimą susiejant su studentų skaičiaus mažėjimu studijų programoje, ar studijų kryptių grupėje, tais atvejais, kai nedidelis studentų skaičiaus pokytis gali lemti „nubyrėjimo“ ribos

	pasiekimą, gali susidaryti studentus diskriminuojanti situacija, kai esant nedideliems studentų skaičiaus pokyčių skirtumams toje pačioje aukštojoje mokykloje, vienai studijų kryptiai turės būti mažinama savikaina, turinti poveikį studijų kokybei, o kitai ne, dėl nepasiektos nubyrežimo ribos. Siūloma nubyrežimo ribą taikyti ne studijų kryptių grupei, o aukštajai mokyklai ir pirmiems 3 sutarčių su aukštosiomis mokyklomis galiojimo metams nustatyti fiksuotą 30 proc. ribą. Siūloma redakcija: „ 6. Nuolatinės formos studijų vietų, į kurias priimtų studentų studijos pagal šio straipsnio nuostatas apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka nepakitęs per visą nustatytą studijų laikotarpį, o iššestinės formos studijų vietų, į kurias priimamų studentų studijos apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka nepakitęs per laikotarpį, ne daugiau kaip iki pusantro karto ilgesnį, negu nustatytas atitinkamų nuolatinės formos studijų laikotarpis, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje numatytus atvejus. Tais atvejais, kai valstybės finansuojamoje studijų vietoje studijuojantis asmuo pašalinamas iš aukštosios mokyklos ir praranda valstybės finansavimą arba nutraukia studijas ir kai valstybės finansuojama studijų vieta nėra užimama šio straipsnio 17 dalyje nustatyta tvarka, aukštosios mokyklos studijų vietai skirtas valstybės finansavimas išlieka tol, kol atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius aukštojoje mokykloje yra ne didesnis kaip didžiausias leistinas. Kitais atvejais valstybės finansavimas mažinamas ta dalimi, kuri tektų atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiui, viršijančiam didžiausią leistiną šių studijų vietų skaičių. Didžiausią leistiną atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų dalį nustato Vyriausybė ir ši dalis negali būti didesnė kaip 30 procentų nuo priėmimo metais nustatyto valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiaus aukštojoje mokykloje. Pirmiesiems trims sutarčių su aukštosiomis mokyklomis galiojimo metams nustatoma 30 procentų didžiausia leistina atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų dalis. Atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius apskaičiuojamas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.“
8 straipsnis (papildymas 83 ¹ straipsniu)	Siūloma 2 straipsnio dalyje išbraukti frazę „skiriamos atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes“ ir numatyti ne didžiausią o mažiausią skatinimo biudžeto ribą. Lėšų skyrimui turi galioti finansavimo tvarumo ir tęstinumo principai. Atsižvelgiant į tai, kad pirmuoju trijų metų sutarčių su aukštosiomis mokyklomis galiojimo laikotarpiu nebus palyginamosios rezultatų ir rodiklių vykdymo istorijos, įstatyme ar poįstatyminiuose aktuose siūloma nustatyti valstybinių aukštųjų mokyklų skatinimą ir numatyti jo augimą vėlesniais metais. Pažangos skatinimo modelio veikimą galima būtų vertinti tik turint informaciją kokia bus aukštosios mokyklos pasiektos pažangos vertinimo tvarka. Atsižvelgiant į 2018 m. rugsėjo mėn. 28 d. Konferencijos posėdžio metu pristatytas rezultatų vertinimo gaires, siūloma atkreipti dėmesį, kad aukštosios mokyklos pažangą reikėtų vertinti pagal rodiklių vidurkį, o ne pagal blogiausią aukštosios mokyklos rodiklį. Lėšos aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti turi būti naudojamos iš papildomų finansavimo šaltinių, nemažinant tiems metams numatytų lėšų

	aukštojo mokslo sektoriui. Siūloma redakcija: „ 83¹ straipsnis. Valstybės biudžeto lėšos valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti 1. Valstybės biudžeto lėšos valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti valstybinėms aukštosioms mokykloms yra skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į šiuos jų veiklos rezultatus: 1) sutarčių, sudarytų vadovaujantis šio įstatymo 9 straipsniu, vykdymo rezultatus; 2) valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos rezultatus pagal Vyriausybės nustatytus aukštojo mokslo plėtros rodiklius. 2. Valstybinėms aukštosioms mokykloms valstybės biudžeto lėšos jų veiklos pažangai skatinti skiriamos papildomai nemažinant aukštųjų mokyklų bazinio finansavimo ir numatant kasmet augančią skatinimo lėšų apimtį. “
9 straipsnis (įsigaliojimas)	Neaiškus pagrindimas, kodėl 9 straipsnio 3 ir 4 punktuose numatomi skirtingi įsigaliojimo terminai.

LURK Prezidentas

Prof. Artūras Žukauskas

Lietuvos Respublikos
Švietimo ir mokslo ministerijai

2018-11-28 Nr. L-37
12018-11-14 Nr. SR-4805

**DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO**

Atsakydami į Jūsų 2018-11-14 d. raštą Nr. SR-4805, teikiame Lietuvos kolegijų direktorių
konferencijos (LKDK) pasiūlymus ir pastebėjimus.

Teikiame LKDK siūlymai projekto straipsnių turinur:

Siūloma keisti			Esama projekto redakcija	Siūloma redakcija	Argumentacija
Str.	Str. d.	P.			
74	1	3	1. Mokslo ir studijų institucijų lėšas sudaro: 1) valstybės biudžeto lėšos; 2) pajamos, gautos kaip apmokejimas už studijas, taip pat pajamos iš mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, meno veiklos, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų; 3) lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimas; 4) valstybės pinigų fondų lėšos; 5) tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos; 6) lėšos, gautos kaip parama pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą (toliau – Labdaros ir paramos įstatymas); 7) kitos teisėtai gautos lėšos.	1. Mokslo ir studijų institucijų lėšas sudaro: 1) valstybės biudžeto lėšos; 2) pajamos, gautos kaip apmokejimas už studijas, taip pat pajamos iš mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, meno veiklos, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų; 3) lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimas; 4) valstybės pinigų fondų lėšos; 5) tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos; 6) lėšos, gautos kaip parama pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą (toliau – Labdaros ir paramos įstatymas); 7) kitos teisėtai gautos lėšos.	Aiškinaamojo rašto 4 dalyje teigiama, kad 74 straipsnio pakeitimu siekiama nustatyti aiškia mokslo ir studijų finansavimo struktūrą. 74 straipsnio 1 dalyje siūloma nurodyti mokslo ir studijų institucijų lėšas pagal finansavimo šaltinius. Atsižvelgiant į tai, pastebima, kad 74 str. 1 dalies 3 punktas „lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros finansavimas“, yra peretkinis. Tai nėra finansavimo šaltinis, o finansavimo paskirtis, kuri išdėstyta 74 str. 2 dalyje
77	6		Nuolatinės formos studijų vietų, į kurias priimtų studentų studijos pagal šio straipsnio nuostatas apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka nepakitęs per visą nustatytą studijų laikotarpį, o iššestinės formos studijų vietų, į kurias priimamų studentų studijos	Nuolatinės formos studijų vietų, į kurias priimtų studentų studijos pagal šio straipsnio nuostatas apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka nepakitęs per visą nustatytą studijų laikotarpį, o iššestinės formos studijų vietų, į kurias priimamų studentų studijos apmokamos valstybės	Siūlytina diferencijuoti dydį leistiną atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų pagal studijų krypčių grupes. Taip pat siūlytina didinti didžiausią leistiną atsilaisvinusių ir neužimtų

Atkurtai
Lietuvai

	apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka nepakitus per laikotarpį, ne daugiau kaip iki pusantro karto ilgesnį, negu nustatytas atitinkamų nuolatinių formos studijų laikotarpis, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje numatytus atvejus. Tais atvejais, kai valstybės finansuojamoje studijų vietoje studijuojantis asmuo pašalinamas iš aukštosios mokyklos, praranda valstybės finansavimą arba nutraukia studijas ir kai valstybės finansuojama studijų vieta nėra užimama šio straipsnio 17 dalyje nustatyta tvarka, aukštosios mokyklos studijų vietai skirtas valstybės finansavimas išlieka tol, kol atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius tam tikroje studijų krypciu grupėje arba mokslo ar meno srityje yra ne didesnis kaip didžiausias leistinas šių studijų vietų skaičius toje studijų krypciu grupėje arba mokslo ar meno srityje. Kitais atvejais valstybės finansavimas mažinamas ta dalimi, kuri tektų atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiui, viršijančiam didžiausią leistiną šių studijų vietų skaičių. Didžiausią leistiną atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų dalį pagal studijų krypcių grupes arba mokslo ar meno sritis nustato Vyriausybė ir ši dalis negali būti didesnė kaip 30 procentų nuo priėmimo metais tam tikroje studijų krypciu grupėje arba mokslo ar meno srityje nustatyto valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiaus. Didžiausias leistinas atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius apskaičiuojamas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka nepakitus per laikotarpį, ne daugiau kaip iki pusantro karto ilgesnį, negu nustatytas atitinkamų nuolatinių formos studijų laikotarpis, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje numatytus atvejus. Tais atvejais, kai valstybės finansuojamoje studijų vietoje studijuojantis asmuo pašalinamas iš aukštosios mokyklos, praranda valstybės finansavimą arba nutraukia studijas ir kai valstybės finansuojama studijų vieta nėra užimama šio straipsnio 17 dalyje nustatyta tvarka, aukštosios mokyklos studijų vietai skirtas valstybės finansavimas išlieka tol, kol atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius tam tikroje studijų krypciu grupėje arba mokslo ar meno srityje yra ne didesnis kaip didžiausias leistinas šių studijų vietų skaičius toje studijų krypciu grupėje arba mokslo ar meno srityje. Kitais atvejais valstybės finansavimas mažinamas ta dalimi, kuri tektų atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiui, viršijančiam didžiausią leistiną šių studijų vietų skaičių. Didžiausią leistiną atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų dalį pagal studijų krypcių grupes arba mokslo ar meno sritis nustato Vyriausybė ir ši dalis negali būti didesnė kaip 30 procentų nuo priėmimo metais tam tikroje studijų krypciu grupėje arba mokslo ar meno srityje ir ne didesnė kaip 40 procentų technologinių mokslų ir inžinerinių mokslų studijų krypcių grupėms nustatyto valstybės finansuojamų studijų vietų skaičiaus. Didžiausias leistinas atsilaisvinusių ir neužimtų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius apskaičiuojamas švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	valstybės finansuojamų studijų vietų dalį 40 proc. technologinių mokslų ir inžinerijos mokslų studijų krypcių grupėms.

Teikiamos bendros pastabos, bei pastabos dėl įstatymo įsigaliojimo ir įgyvendinimo:

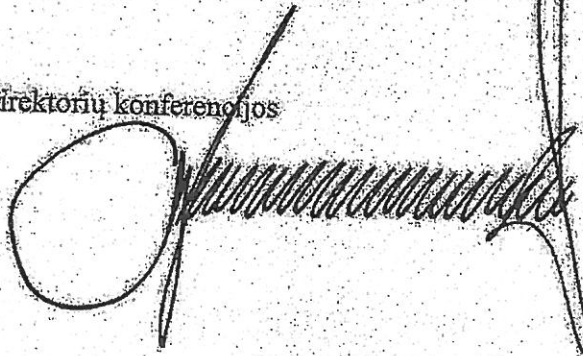
- Lietuvos kolegijų direktorių konferencija atkreipia dėmesį, jog siekiant įvertinti galimas realias teises pasekmes aukštojo mokslo sistemai ir jos finansavimui drauge su įstatymo projekto pataisomis būtina susipažinti ir su svarbiausiais poįstatyminiiais teisės aktais. Aukštosiomis mokykloms ypatingai svarbu suprasti ir žinoti kokiais kriterijais ketinama vadovautis skirstant 74 str. 2 d. minimas lėšų grupes, 74 str. 3 d. minimas lėšas susijusias su mokslininkų ar specialistų rengimu.

- Lietuvos kolegijų direktorių konferencija atkreipia dėmesį, kad šios straipsnio 6 daliai įsigaliojant 2021 m. sausio 1 d., o 7 daliai įsigaliojant nuo 2020 m. sausio 1 d. yra sukuriamas metų trukmės periodas, kuomet parama studentams nėra įskaičiuojama į studijų išlaidų lėšas, o skatinamosios stipendijos turėtų būti mokamos pagal dabar galiojančia MSI 82 str. 3d. „Skatinamosios stipendijos geriausiems studentams, neatsižvelgiant į jų studijų finansavimo pobūdį, skiriamos iš aukštųjų mokyklų ar kitų lėšų, atsižvelgiant į studijų rezultatus ar kitus akademinius laimėjimus. Valstybinių aukštųjų mokyklų skatinamųjų stipendijų fondas sudaromas ir šios stipendijos skiriamos valstybinių aukštųjų mokyklų senatų (akademinų tarybų) nustatyta tvarka, suderinta su studentų atstovybe.“ Toks teisinis reguliavimas sukurti prievole aukštosioms mokykloms mokėti studentams skatinamąsias stipendijas, negaunanti lėšų studentų paramai.

Teikiami papildomi pastebėjimai:

- Aiškinamajame rašte nurodyta, kad patalpn tikslas – susieti finansavimo modelį su mokslo ir studijų rezultatais, pertvarkyti aukštųjų mokyklų finansavimą, kad jis ne tik padengtų būtinąsias studijų išlaidas, bet ir skatintų aukštųjų mokyklų veiklos pažangą. Taigi, tikslas yra suteikti papildomas finansavimo galimybes. Todėl nėra tikslinga panaikinti tuos finansavimo atvejus, kurie yra dabar galiojančio įstatymo nuostatose. Projekte yra panaikinami labai konkretūs ir aiškūs finansavimo atvejai, o vietoj jų yra siūlomos abstrakčios formulės.
- Siūlomas sąrašas tikėtina nėra baigtinis, kadangi projekte yra formuluote „kitoms reikmėms“. Šis variantas galėtų būti tinkamas, tačiau tokiu atveju reikia aiškių prioritetų ir eiliškumo.
- Aiškinamajame rašte teigiama, kada 76 str. pripažįstamas netekusiu galios, o aktualios jo nuostatos perkeliama į 74 str., tačiau taip nėra – 76 str. nėra perkeliama į 74 str., o 74 str. nuostatos yra pernelyg abstrakčios.
- Diskutuotina, kodėl skatinama tik valstybinių aukštųjų mokyklų pažanga. Aiškinamajame rašte nėra išskiriamos vien valstybinės mokyklos, o kalbama apie tikslą skatinti visų aukštųjų mokyklų pažangą. Siūlome skatinti visų aukštųjų mokyklų pažangą nepriklausomai nuo nuosavybės formos.
- Siūlome svarstyti ir tikslinti 9 straipsnio formuluotę, kad sutartys būtų pasirašomos ir su nevalstybinėmis aukštosiomis mokyklomis. Sutartyse numatoma veikla galėtų būti apibūdinama pagal tuos pačius kriterijus, kaip ir sutartyse su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis.

Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos
prezidentas

Nerijus Varnas

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Lietuvos Respublikos
Švietimo ir mokslo ministerijai

2018-11-20 Nr. SR. 50/18

PASIŪLYMAI IR PASTABOS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PAKEITIMŲ

Eil. Nr.	Siūloma keisti			Pastaba/Siūlymas keisti	Motyvacija
	st r.	str. d.	p.		
1	2	2	4	Pastaba: Kokią konkrečiai paramą turime omenyje nurodytame straipsnyje ir jo dalyje? Ar skatinamosios stipendijos gali būti parama? Ar studijų stipendija yra parama?	
2.	3	1	1	Pastaba: Projekto 3 straipsnyje siūloma valstybės biudžeto lėšas, skiriamas studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti priskirti prie bazinio finansavimo lėšų. Kaip žinome aukštosios mokyklos pagal MSI 8 straipsnį turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinę laisvę. Iki šiol lėšos studijoms, kurios būdavo skiriamos pagal faktinį studentų skaičių, būdavo nepriskiriamos baziniam finansavimui, kuris būdavo skiriamas pagal mokslo ir studijų institucijų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtos ir meno veiklos vertinimo rezultatus ir valstybės finansines galimybes. Tad iš esmės šios lėšos (studijoms ir bazinis finansavimas) būdavo suprantamos, kaip du atskiri dalykai ir naudojamos daugiau mažiau atskirai. Tačiau dabar studijų lėšas priskyrus baziniam finansavimui, mano nuomone, yra visai įmanoma situacija, kada lėšos studijoms bus pradės labai laisvais naudoti moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti, administravimui ir ūkiui, sudėtingos infrastruktūros objektų priežiūrai ir kitiems dalykams, kam turėtų būti naudojamos bazinio finansavimo lėšos ir tai sužiuotų bus labai sudėtinga, dėl ko atsiranda reali grėsmė studijų kokybei.	
3.	6			Projekto 6-jame straipsnyje siūlome keisti, kad	Manome, kad dabartinė

Asociacija
A.Vivulskio g. 36,
LT-03114, Vilnius

Tel. (8 5) 268 53 30
Faks. (8 5) 261 17 97
el. p. info@lss.lt
www.lss.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 190739547
PVM kodas LT907395410

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Eil. Nr.	Siūloma keisti			Pastaba/Siūlymas keisti	Motyvacija
	st r.	str. d.	p.		
				„Valstybinėms aukštosioms mokykloms valstybės biudžeto lėšos studentams skatinti skiriamos pagal studentų, studijuojančių valstybės finansuojamose studijų vietose, skaičių ir ~~švietimo ir mokslo ministro~~ Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą vienam studentui tenkančių valstybės biudžeto lėšų, skirtų šiam tikslui, dydį.	galiojanti tvarka, kada stipendijų dydį nustato Vyriausybė
4	9	3, 4		Pastaba: Kodėl įstatymo 6 ir 7 straipsniai įsigalioja atitinkamai nuo 2021 sausio 1 d. ir 2020 sausio 1 d.? Ar negalima atlikti modeliavimų pagal dabartinius studentų ir skiriamas valstybės biudžeto lėšas, ir naują modelį pradėti naudoti anksčiau?	

Klausimai aptarti:

1. Ar įsigaliojus naujai aukštųjų mokyklų finansavimo tvarkai išliks studijų stipendijos? Jeigu taip, tai ar iš tos dalies išsiskaičiuos stipendijos dalis, kadangi iki šiol aukštosios mokyklos atskirai šios dalies neišskaičiuodavo, nors studijų stipendijos dydis būdavo lygus norminei studijų kainai į kurią yra įskaičiuota stipendijų dalis?
2. Kas yra 74 straipsnio 4 dalyje minimos valstybės pinigų fondų lėšos? Kuo juo skiriasi nuo valstybės biudžeto lėšų?

Prezidentas

Eigirdas Sarkanas

Vilniaus universiteto
Studentų atstovybė
Universiteto g. 3
01513 Vilnius

T. +370 5 268 7144
F. +370 5 268 7145
info@vusa.lt
www.vusa.lt

Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijai

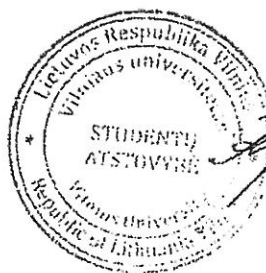
2018-11-13 Nr. 173

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9, 74,
75, 77, 82, 83 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, PAPILDYMO 83¹ STRAIPSNIU IR 76
STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO**

V. Baltušienė
2018-11-21

Vilniaus universiteto Studentų atstovybė (VU SA) reaguodama į Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo projektą teikia pastabas ir pasiūlymus šio projekto tobulinimui (Priedas Nr. 1).

Vilniaus universiteto Studentų atstovybės
Prezidentas

Klaudijus Melys

Siūloma keisti		Esama projekto redakcija	Siūlumi pakeitimai	Argumentacija
Str.	Str. d.	P.		
82		Pakeisti 82 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Skatinamosios stipendijos geriausiems studentams, skiriamos iš aukštųjų mokyklų ar kitų lėšų, atsižvelgiant į studijų rezultatus ar kitus akademinius laimėjimus. Valstybinėms aukštosios mokykloms valstybės biudžeto lėšos studentams skatinti skiriamos pagal studentų, studijuojančių finansuojamose studijų vietose, skaičių ir švietimo ir mokslo ministro patvirtintą vienam studentui tenkančią biudžeto lėšų, skirtų šiam tikslui, dydį. Valstybinių aukštųjų mokyklų skatinamųjų stipendijų fondas sudaromas iš šios stipendijos skiriamos valstybinių aukštųjų mokyklų senatų (akademinių tarybų) nustatyta tvarka, suderinta su studentų atstovybe.“	1. Papildyti 82 straipsnį punktu: „Valstybės biudžeto lėšos skiriamos stipendijoms ir kitai paramai.“ 2. Pakeisti 82 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Skatinamosios stipendijos geriausiems studentams, skiriamos iš aukštųjų mokyklų ar kitų lėšų, atsižvelgiant į studijų rezultatus ar kitus akademinius laimėjimus. Valstybinėms aukštosios mokykloms valstybės biudžeto lėšos studentams skatinti skiriamos pagal studentų, studijuojančių finansuojamose studijų vietose, skaičių ir švietimo ir mokslo ministro patvirtintą vienam studentui tenkančią valstybės biudžeto lėšų, skirtų šiam tikslui, dydį. Valstybinių aukštųjų mokyklų skatinamųjų stipendijų fondas sudaromas iš šios stipendijos skiriamos valstybinių aukštųjų mokyklų senatų (akademinių tarybų) nustatyta tvarka, suderinta su studentų atstovybe.“	Siūlome perkelti įstatymo 76 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 nuostatas numatančias biudžeto asignavimus socialinių stipendijų, kitos paramos ir valstybės ar valstybės remiamų paskolų suteikimui.

Siūloma keisti	Esama projekto redakcija		Siūlumai pakeitimai	Argumentacija
	Str.	Str. P. d.		
82			Pakeisti 82 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Skatinamosios stipendijos geriausiems studentams, skiriamos iš aukštųjų mokyklų ar kitų lėšų, atsižvelgiant į studijų rezultatus ar kitus akademinius laimėjimus. Valstybinėms aukštosioms mokykloms valstybės biudžeto lėšos studentams skatinti skiriamos pagal studentų, studijuojančių finansuojamose studijų vietose, skaičių ir švietimo ir mokslo ministro vienam studentui tenkančią valstybės biudžeto lėšų, skirtų šiam tikslui, dydį. Valstybinių aukštųjų mokyklų stipendijų fondas sudaromas iš šios stipendijos skiriamos valstybinių aukštųjų mokyklų senatų (akademinė tarybų) nustatyta tvarka, suderinta su studentų atstovybe.“	Siūlome perkelti įstatymo 76 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 nuostatas numatančias biudžeto asignavimus socialinių stipendijų, kitos paramos ir valstybės ar valstybės remiamų paskolų suteikimui.

LIETUVOS NEVALSTYBINIŲ MOKSLO IR STUDIJŲ
ISTAIGŲ ASOCIACIJA

**PASTABOS IR KOMENTARAI DEL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR
STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 9,74,75,77,82,83 STRAIPSNIŲ PAKĖITIMO,
PAPILDYMO 83 STRAIPSNIU IR 76 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU
GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO**

LNMSI, teikdama pastabas gautam Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo projektui, nori atkreipti dėmesį į esminius šio projekto nuostatų prieštaravimus ir diskriminacinių nuostatų teisimo įsigalėjimo aukštojo mokslo sistemoje grėsmes.

Visų pirma, kaip teigia įstatymo pakeitimo projekto rengėjas Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, įstatymo projektas parengtas įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritaria Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 128.6 papunktį, pagal kurį numatyta siekiant geresnės visuomenės ir valstybės poreikių ir mokslo bei studijų kokybės atitikties, aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų finansavimo modelį susieti su mokslo ir studijų rezultatais, sudaryti sutartis su aukštosiomis mokyklomis, grįstas kokybės ir tinkamumo kriterijais, taip pat atsižvelgiant į aukštųjų mokyklų potencialą ir veiklos strategiją.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, numatytas studijų finansavimo metodikos, paremtos sutartiniais santykiais su aukštosiomis mokyklomis, sukūrimas. Įstatymo projekto tikslas – pertvarkyti aukštųjų mokyklų finansavimą, kad jis ne tik padengtų būtinas studijų išlaidas, bet ir skatintų aukštųjų mokyklų veiklos pažangą, garantuojančią studijų kokybės ir mokslinės kompetencijos augimą bei atliepiančią valstybės plėtros poreikius.

Atsižvelgiant į tai akcentuotina, kad Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, įgyvendindama aukščiau minėtą Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą ir parengdama Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo projektą išskirtinai tik valstybinėms aukštosioms mokykloms, nepagrįstai susiaurina Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimą ir tuo pačiu sudaro prielaidas diskriminuojančio požiūrio į Lietuvos aukštojo mokslo sistemą, kuria nuo 1994 metų sudaro tiek valstybinio, tiek nevalstybinio sektoriaus aukštojo mokslo institucijos, įsigalėjimui. Taip pat šiuo aspektu pabrėžtina, kad valstybiniu lygiu deklaruoti aukštojo mokslo reformos siektai, orientuoti į sutelktas pastangas dėl studijų kokybės bei nacionalinio aukštojo mokslo plėtros proveržio, turi integruoti visus aukštojo mokslo dalyvius, sudarant tą patį valstybinio teisinio reguliavimo lauką, nes tiek valstybinės, tiek nevalstybinės aukštosios mokyklos turi tenkinti tuos pačius valstybės nustatytus kokybinius kriterijus.

Todėl siūlome Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo įstatymo pakeitimo projektą, kuriame numatoma valstybinių aukštųjų mokyklų finansavimą papildyti nauju elementu – finansavimu, skirtu aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti ir kuris būtų skiriamas pagal

LIETUVOS NEVALSTYBINIŲ MOKSLO IR STUDIJŲ
ISTAIGŲ ASOCIACIJA

sutarčių su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis vykdymo rezultatus ir valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos rezultatus pagal Vyriausybės nustatytus aukštojo mokslo plėtros rezultatus, išplėsti įtraukiant ir nevalstybines aukštąsias mokyklas. Turi būti numatytos sąlygos sudaryti sutartis su Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija, tenkinant nustatytus valstybinius reikalavimus ir nevalstybinio sektoriaus aukštosioms mokykloms. Tokios sutartys užtikrins viso aukštojo mokslo sektoriaus konsoliduotą pastangą patenkinti valstybės poreikius tose priveržio srityse, kuriose valstybė įvardina prioritetus. Taip pat nebūtų diskriminuoti ir Lietuvos Respublikos piliečiai, siekiantys aukštojo mokslo nevalstybinėse aukštosiose mokyklose.

Lietuvos Respublikos piliečių nediskriminavimo požiūriu papildomai norime atkreipti dėmesį, kad pateiktame pastaboms Mokslo ir studijų įstatymo projekte numatoma atsisakyti šiuo metu galiojančios nuostatos dėl geriausių studijų rezultatus pasiekusių valstybės nefinansuojamose studijų vietose studentų sumokėti studijų kamai kompensavimo. Nėra iki galo aišku, ar šiomis konkrečiomis įstatymo pakeitimo projekto nuostatomis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija planuoja atsisakyti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatos dėl gerai besimokančių nemokamo aukštojo mokslo įgyvendinimo.

Valstybinių aukštųjų mokyklų pažangos skatinimas finansine forma, eliminuojant nevalstybinį sektorį, sudaro aktyvaus priedais jų ekonominio dominavimo susiformavimui, tokiu būdu pakertant sąžiningos konkurencijos principus, kurie nustatyti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. Tai sudaro sąlygas valstybės monopolio atsiradimui ir protekcionuoja valstybinio sektoriaus įstaigas aukštojo mokslo sistemoje. Tokia finansinio skatinimo metodika yra abejotina Europos Sąjungos konkurencijos teisės požiūriu.

Papildomi LNMSI pastebėjimai detalizuoti pateiktoje lentelėje.

Siūlomas pakeitimas	Komentaras (pastebėjimas/pastaba)
9 str. Kalbama apie sutartis su valstybinėmis aukštosiomis mokyklomis	Būtina aptarti sutarčių su nevalstybinėmis aukštosiomis mokyklomis galimybes ir principus. Ypač pagrindžiant tuo, jog nevalstybinės aukštosios mokyklos vykdo/gali vykdyti išskirtines studijų programas, atliepiančias regiono ir šalies rinkos poreikius. Ar nevertėtų bandyti, dialogo metodu, aptarti galimybes sudaryti sutartis su nevalstybinėmis aukštosiomis mokyklomis, sudarant logiškus ir pagrįstus tokio pobūdžio sutarčių principus. Kartu tuomet turės keistis dabar naujai

LIETUVOS NEVALSTYBINIŲ MOKSLO IR STUDIJŲ
ĮSTAIGŲ ASOCIACIJA

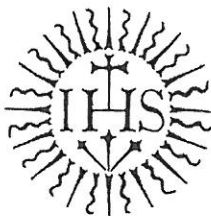
	sūdomas 83 ¹ straipsnis: Valstybės biudžeto lėšos valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti. Svarbu aptarti valstybės biudžeto lėšų skyrimą nevalstybinėms aukštosioms mokykloms ir jų veiklos pažangai skatinti.
74 str. 1 d. 1 p. teigiama, kad valstybės biudžeto lėšos (iki projekto pateikimo buvo valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms)	Norime šio punkto išsamesnės detalizacijos. Pateiktame projekte nebelieka savokos valstybinės. Tai leidžia manyti, kad valstybės biudžeto paskirstymas ties ir nevalstybinėms aukštosioms mokykloms.
74 str. 2 d. 2 p. valstybinių aukštųjų mokyklų veiklos pažangai skatinti; 83 str.	Pateiktame projekte, kalbant apie aukštosios mokyklos pažangos skatinimą (finansinėmis priemonėmis), minimos tik valstybinės aukštosios mokyklos. Pažangos skatinimas tolygus studijų kokybės tobulinimui. Reikalavimai išlaikyti studijų kokybę taikomi visoms aukštosioms mokykloms, nepaisant ar ji valstybinė ar nevalstybinė, tačiau Valstybės biudžeto lėšos bus skiriamos tik valstybinėms aukštosioms mokykloms. Būtina aptarti biudžeto lėšų skyrimą ir nevalstybinėms aukštosioms mokykloms bei jų veiklos pažangai skatinti.
74 str. 2 d. 3, 4, 5 p. Strateginėms investicijoms: valstybės investicijų mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos bei kitiems plėtros projektams ir programoms įgyvendinti. Paramai studentams; Kitoms reikmėms. 76 str. Pateiktas kaip pripažintas netekusių galios	Norime šių punktų išsamesnės detalizacijos. 76 str. buvo minimas Valstybės biudžeto lėšos studijoms paskirstymas; 74 str. kalbama apie Valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų lėšų paskirstymą mokslo ir studijų institucijoms. Pereinama prie finansavimo institucijoms, tačiau kyla abejonių dėl tolygaus jų paskirstymo valstybinėms ir nevalstybinėms aukštosioms mokykloms. Pripažinus netekusių galios, 76 str. tampa neapibrėžta dalis svarbaus turinio, kur kalbama apie studijų stipendijas, valstybės remiamas paskolas, studijų kainos kompensavimą (su nuoroda į 79 str., kur yra nustatyta to tvarka).
75 str. 1 d.	Svarbu atkreipti dėmesį į 75 str. 2 dalį, kurioje teigiama, jog Nevalstybinėms mokslo ir studijų institucijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos. Vyriausybės

LITUOVOS NEVALSTYBINIU MOKSLO IR STUDIJŲ
ISTAIGŲ ASOCIACIJA

	<i>nustatyta tvarka skiriamos moksliniam tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai plėtoti. Butina aptarti šios dalies prapletimą – galimybes finansavimą skirti ir nevalstybinėms aukštosioms mokykloms, skiriamą finansavimą studijų vietoms, kai vykdomos išskirtinės, kokybės reikalavimus atitinkančios, regiono ar šalies poreiki atliepančios studijų programos.</i>
Pareiktas derinti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83 straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas	Pareiktame projekte trūksta aiškumo, detalizavimo, sąvokų apibrėžtumo ir išaiškinimo. Tampa visiškai neaiški nevalstybinių aukštųjų mokyklų padėtis, keičiant aukštojo mokslo finansavimo modelį.

LIETUVOS JĖZUITŲ PROVINCIJA

Lithuanian Province of the Society of Jesus

Tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija, Didžioji g. 34, LT- 01128 Vilnius,
tel. (8-5) 212 1715, el. p. sj@jesuit.lt, www.jesuit.lt,
atsisk. sąsk. LT34 7044 0600 0112 3231 AB SEB bankas, kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191893936

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai

2018-12-20 Nr. 91

Adresas: A. Volano g. 2, LT-01516 Vilnius

PASTABOS IR SIŪLYMAI DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Informuojame, kad Lietuvos jėzuitų provincija susipažino su Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos inicijuotu Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 9, 74, 75, 77, 82, 83 straipsnių pakeitimo, papildymo 83¹ straipsniu ir 76 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu (toliau – **Įstatymo projektas**).

Manome, kad siūlomo Įstatymo projekto 74 straipsnio 4 dalies (galiojančio Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 3 dalies) siūlomas pakeitimas (lyginamasis variantas): „**3-4. Nevalstybinių aukštųjų mokyklų, kurias, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos, lėšas sudaro: vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis, atsižvelgiant į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikius, valstybės finansines galimybes, skiriamos valstybės biudžeto lėšos katalikų tikybos mokytojams rengti (Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka skiriant biudžeto lėšų tiek, kiek jų skiriama to paties tipo valstybinėms aukštosioms mokykloms, jeigu tai numatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje), steigėjo lėšos ir kitos teisėtai gautos lėšos**“, prieštarauš Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotai Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarčiai dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje, Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymui.

Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje (toliau – **Sutartis**) 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybinėms ar savivaldybių švietimo įstaigoms, įsteigtoms kartu su Katalikų Bažnyčia, ir nevalstybinių bei ne savivaldybių katalikiškų švietimo įstaigų valstybinio standarto išsilavinimą suteikiančioms programoms finansuoti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atitinkamai skiriamos biudžeto lėšos tiek, kiek to paties tipo ar pakopos valstybės ar savivaldybių švietimo įstaigoms.

Visų pirma, norėtumėme atkreipti dėmesį, kad Sutarties 9 straipsnio 1 dalyje yra aiškiai ir imperatyviai įtvirtinta, kad **biudžeto lėšos yra skiriamos valstybinio standarto išsilavinimą suteikiančioms visoms programoms**, kurios yra dėstomos valstybinėse ar savivaldybių švietimo įstaigose, įsteigtose kartu su Katalikų Bažnyčia, ir **nevalstybinėse bei ne savivaldybių katalikiškose**

švietimo įstaigose. Tuo tarpu, Įstatymo projekto 74 straipsnio 4 dalies formuluote siūloma biudžeto lėšomis finansuoti tik katalikų tikybos mokytojų rengimą.

Visų antra, Įstatymo projekto 74 straipsnio 4 dalyje esančia formuluote yra nustatyta sąlyga, kad biudžeto lėšos (kaip sudėtinė nevalstybinių aukštųjų mokyklų, kurias, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, yra įsteigusios tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos) yra skiriamos atsižvelgiant į valstybės ūkinės, socialinės kultūrinės plėtros poreikius ir valstybės finansines galimybes.

Tuo tarpu, Sutarties 9 straipsnio 1 dalyje yra aiškiai įtvirtinta biudžeto lėšų programoms skyrimo sąlyga, tai yra, **biudžeto lėšos skiriamos tiek, kiek to paties tipo ar pakopos valstybės ar savivaldybių švietimo įstaigoms ir nenumatoma sąlyga, kad turi būti atsižvelgta į kitus poreikius.** Iš parengtos Įstatymo projekto siūlomos naujos Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 74 straipsnio 4 dalies formuluotės **aiškiai matoma, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir švietimo ministerija nėra susipažinusi su Sutarties nuostatomis arba sąmoningai jas ignoruoja.**

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projekto 74 straipsnio 4 dalies (galiojančio Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 3 dalies) siūlomas pakeitimas taip pat prieštarautų ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai tarptautinių sutarčių viršenybei prieš nacionalinius teisės aktus ir Konstitucijos 138 straipsnio 3 dalyje įtvirtintai nuostatai, kad „tarptautinės sutartys, kurias ratifikavo Seimas, yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis“.

Konstitucinio teismo jurisprudencijoje ratifikuotų tarptautinių sutarčių ir nacionalinės teisės santykis yra labai aiškiai suformuluotas – **ratifikuota tarptautinė sutartis turi viršenybę, palyginti su nacionaline teise, tai yra – nacionaliniais įstatymais, išskyrus pačią konstituciją.** Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, Seimo ratifikuotos tarptautinės sutartys įgyja įstatymo galią. Konstitucinis Teismas 2006 m. kovo 14 d. ir 2012 m. rugsėjo 5 d. nutarimuose pažymėjo, kad doktrininė nuostata, jog Seimo ratifikuotos tarptautinės sutartys įgyja įstatymo galią, negali būti aiškinama kaip reiškianti, kad Lietuvos Respublika gali nesilaikyti savo tarptautinių sutarčių, jeigu jos įstatymuose ar konstituciniuose įstatymuose yra nustatytas kitoks teisinis reguliavimas negu nustatytasis tarptautinėmis sutartimis. Minėtuose nutarimuose Konstitucinis Teismas taip pat pažymėjo, kad **Konstitucijoje yra įtvirtintas principas, kad tais atvejais, kai nacionalinės teisės aktas nustato tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruoja su nustatytuoju tarptautinėje sutartyje, turi būti taikoma tarptautinė sutartis.**

Taip pat pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje imperatyviai įtvirtinta, kad: „Įsigaliojusias, taip pat laikinai taikomas Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis Lietuvos Respublikoje privaloma vykdyti“. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad: „**Jei įsigaliojusi ratifikuota Lietuvos Respublikos tarptautinė sutartis nustato kitokias normas negu Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti teisės aktai, galiojantys šios sutarties**

sudarymo metu arba įsigalioję po šios sutarties įsigaliojimo, taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutarties nuostatos”.

Taip pat norime atkreipti Jūsų dėmesį į tai, kad krikščionybės indėlis į šiuolaikinės visuomenės vertybes, kuriomis kasdieniniame gyvenime yra vadovaujamasi ne tik Lietuvos Respublikoje, bet ir visoje Europoje, yra neginčijamas. Lietuvos Respublikoje šios vertybės yra įtvirtintos ne tik įstatymuose, tačiau ir Konstitucijoje. Krikščioniškųjų vertybių puoselėjimą Lietuvos Respublikoje įrodo ir tai, kad absoliuti Lietuvos visuomenės dauguma priklauso Katalikų bažnyčiai ir auklėja savo vaikus vadovaudamasi jos mokymais.

Taip pat pastebime, kad Lietuvos Respublikos institucijos priėmė ne vieną teisės aktą ar padarė teisės aktų pakeitimus siekdamos tinkamai įgyvendinti Sutarties nuostatas. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 31 d. nutarimas Nr. 838 „Dėl Pažaislio kamaldulių vienuolyno ansamblio išsaugojimo 2006–2010 metų programos patvirtinimo”, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymas Nr. V-1599 „Dėl Katalikiškojo ugdymo sistemos sampratos patvirtinimo”, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 16 d. nutarimas Nr. 690 „Dėl Šv. Jono Pauliaus II piligrimų kelio kūrimo ir jo objektų išsaugojimo ir pritaikymo” ir šiuo metu galiojančios Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo redakcijos 74 straipsnio 3 dalis.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos siūloma 74 straipsnio nauja 4 dalies formuluotė akivaizdžiai prieštarauja:

- Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje 9 straipsnio 1 dalyje įtvirtintoms normoms;
- Lietuvos Respublikos Konstitucijai – Konstitucijoje įtvirtintam tarptautinių sutarčių viršenybės prieš nacionalinės teisės aktus principui;
- Konstitucinio Teismo suformuotai doktrinai;
- Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse įtvirtintoms normoms.

Atsižvelgiant į visą tai kas išdėstyta, prašome atsisakyti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Įstatymo projekte siūlomos 74 straipsnio naujos 4 dalies formuluotės ir palikti galioti šiuo metu galiojančios Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo redakcijos 74 straipsnio 3 dalies formuluotę visa apimtimi – nedarant jokių pakeitimų.

Pagarbiai

Lietuvos jėzuitų provincijos vardu

Provincijolas

kun. Vidmantas Šimkūnas, SJ